

Valoracions del personal investigador sobre la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris

CT10/2012

 Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

 Agència d'Informació,
Avaluació i Qualitat en Salut

L'Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut (AIAQS) és una empresa pública, sense ànim de lucre, del Departament de Salut i adscrita al CatSalut, que va ser creada el juny de 2010. La seva missió és generar coneixement rellevant per contribuir a la millora de la qualitat, seguretat i sostenibilitat del sistema de salut, facilitant la presa de decisions als ciutadans, professionals, gestors i planificadors, a través dels àmbits d'actuació i organització de la integració dels sistemes i tecnologies de la informació i les comunicacions, i l'avaluació de les tecnologies, la recerca i la qualitat en l'àmbit de la salut. L'AIAQS és membre fundador de la International Network of Agencies for Health Technology Assessment (INAHTA), membre corporatiu de la Health Technology Assessment International (HTAi), membre de la Guidelines International Network (G-I-N), membre del CIBER d'Epidemiologia i Salut Pública (CIBERESP) i grup de Recerca en Avaluació de Serveis i Resultats de Salut (RAR) reconegut per la Generalitat de Catalunya.

Es recomana que aquest document sigui citat de la manera següent: Guillamón I, Pons JMV, Adam P, Solans M, Permanyer-Miralda G. Valoracions del personal investigador sobre la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris. Barcelona: Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut. Servei Català de la Salut. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya; 2012.

Les persones interessades en aquest document poden adreçar-se a:
Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut. Roc Boronat, 81-95 (segona planta). 08005 Barcelona
Tel.: 93 551 3888 | Fax: 93 551 7510 | direccio@aatrm.catsalut.cat | www.aatrm.net

Edita: Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut. 1a edició, setembre 2012, Barcelona
Correcció: Isabel Parada (AIAQS)
Disseny: : Isabel Parada (AIAQS)
Dipòsit legal: B. 28138-2012

© Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut

L'Agència té la propietat intel·lectual d'aquest document, el qual pot ser reproduït, distribuït i comunicat públicament, totalment o parcialment, per qualsevol mitjà, sempre que no se'n faci un ús comercial i se'n citi explícitament l'autoria i procedència.

Valoracions del personal investigador sobre la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris

Imma Guillamón^{1,2}

Joan MV Pons^{1,2,3}

Paula Adam^{1,2}

Maite Solans-Domènech^{1,2}

Gaietà Permanyer-Miralda^{1,2,4}

¹ Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut

² CIBER Epidemiologia i Salut Pública

³ Departament de Salut

⁴ Unitat d'Epidemiologia, Servei de Cardiologia, Hospital Vall d'Hebron

ÍNDEX

Resum.....	5
Resumen.....	6
English abstract.....	7
Justificació.....	8
Objectius	10
Metodologia.....	11
Resultats	12
1. Valoració de la Convocatòria: fortaleeses i debilitats	12
2. Comparativa amb altres convocatòries	16
Discussió.....	20
Conclusions.....	23
Bibliografia	24

RESUM

S'han recollit les valoracions d'investigadors i investigadores principals de la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris. Interessava la identificació de les fortaleeses i debilitats de la Convocatòria i el que la diferencia respecte d'altres. Per això es va plantejar un estudi qualitatiu i descriptiu de les dades obtingudes a partir de l'administració d'un qüestionari als investigadors i investigadores principals dels projectes finalitzats el febrer de 2009.

Les valoracions del personal investigador han estat, en general, favorables, destacant-ne la constatació sobre la necessitat de promoure recerca en serveis sanitaris. L'aspecte més valorat, considerat un tret diferencial, ha estat la *priorització de temes de recerca*. El menys valorat, considerat com una feblesa, ha estat l'*escàs finançament*. Una fortaleesa de la Convocatòria respecte d'altres és la seva *proximitat*, per la facilitat i flexibilitat en la gestió econòmica i administrativa, i per tractar-se d'una convocatòria d'àmbit local, aspectes que faciliten la recerca.

Les valoracions obtingudes del personal investigador són un aspecte a tenir en compte de cara a una futura planificació de la Convocatòria.

Valoraciones del personal investigador sobre la Convocatoria de Investigación Clínica y en Servicios Sanitarios

Se han recogido las valoraciones de investigadores e investigadoras principales de la Convocatoria de Investigación Clínica y en Servicios Sanitarios de la Agencia de Información, Evaluación y Calidad en Salud de la Generalitat de Catalunya. Interesaba la identificación de las fortalezas y debilidades de la Convocatoria y lo que la diferencia respecto a otras. Por ello se planteó un estudio cualitativo y descriptivo de los datos obtenidos a partir de la administración de un cuestionario a los investigadores principales de los proyectos finalizados en febrero de 2009.

Las valoraciones del personal investigador han sido, en general, favorables, constatándose la necesidad de promover la investigación en servicios sanitarios. El aspecto más valorado, considerado un rasgo diferencial, ha sido la priorización de temas de investigación. El menos valorado, considerado como una debilidad, ha sido la escasa financiación. Una fortaleza de la Convocatoria respecto a otras es su proximidad, por la facilidad y flexibilidad en la gestión económica y administrativa, y por tratarse de una convocatoria de ámbito local, aspectos que facilitan la investigación.

Las valoraciones obtenidas del personal investigador son un aspecto a tener en cuenta de cara a una futura planificación de la Convocatoria.

ENGLISH ABSTRACT

Researchers' perceptions about the Clinical and Health Services Research Call

We collected the opinions of leading researchers and research projects funded through the Clinical and Health Services Research Call, by identifying the strengths and weaknesses of the Call and the difference with respect to others. Therefore we propose a qualitative descriptive study of data obtained from administering a questionnaire to the leading researchers the projects completed in February 2009.

Opinions of researchers on call were generally favourable, highlighting the need for this call in the area of health services. The most valued, considered a distinguishing feature has been the prioritization of research topics and the less valued, considered a weakness, has been the lack of funding. An advantage over other call is its proximity to the ease and flexibility in financial management and administration, and it's a local call, aspects that facilitate research.

Should take into account the opinions obtained from researchers and the results of the evaluations of the impact of research conducted by the Catalan Agency for Health Information, Assessment and Quality and for future planning of the Call.

JUSTIFICACIÓ

L'Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut (AIAQS)^a té entre les seves funcions avaluar la qualitat dels projectes i les necessitats que els motiven, la metodologia emprada, i el retorn social de la recerca, d'acord amb les directrius del departament competent en matèria de recerca¹.

L'experiència de l'Agència en el procés d'avaluació i selecció de projectes presentats a convocatòries pròpies i alienes ha esdevingut cada cop més àmplia. Des de 1996 gestiona biennalment la seva pròpia convocatòria, anomenada Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris, que ha tingut el suport del CatSalut-Servei Català de la Salut (Departament de Salut) i de la Direcció General de Recerca (Departament d'Economia i Coneixement). La seva finalitat és promocionar, coordinar i avaluar la recerca, especialment l'orientada a les necessitats de salut de la població i a les necessitats de coneixement del mateix sistema sanitari. Actualment, amb l'última Convocatòria (2008) s'ha arribat a la setena edició. En la Taula 1 es descriuen les característiques principals d'aquestes.

Taula 1. Característiques de la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris

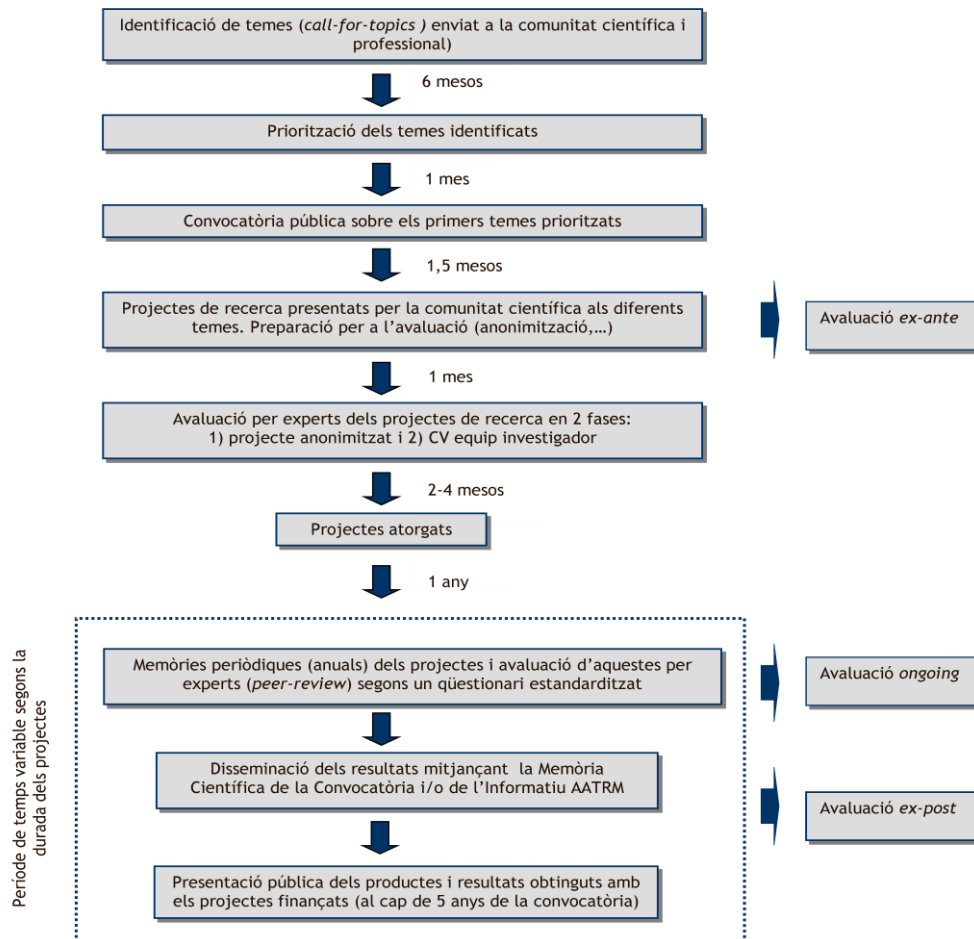
Característica	Edició						
	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008
Nre. temes presentats al call for topics	-	205	116	216	190	210	241
Nre. temes seleccionats	17	20	30	35	30	29	20
Nre. projectes presentats	71	51	120	103	176	99	121
Nre. projectes seleccionats	18	19	25	25	22	18	14
Finançament (€)	510.860	540.911	841.417	841.417	1.021.721	1.021.721	1.021.214
Finançament/projepte [Mediana (Rang)]	33.056 (12.020-42.071)	27.319 (16.768-36.060)	30.050 (12.020-64.909)	35.593 (11.52-45.449)	47.000 (7.165-103.407)	51.310 (19.560-96.063)	73.670 (21.865-145.800)
Presentació pública de la memòria científica	Estiu 2001	Tardor 2003	Tardor 2005	Tardor 2007	Tardor 2009	Previst Tardor 2011	Previst Tardor 2013

En el procés seguit en les convocatòries es distingeixen diferents fases (Figura 1) que, en conjunt, tenen una durada aproximada d'uns cinc anys. En un primer període s'inicia la identificació de temes per part d'una multiplicitat de partícips del sistema de salut (metges, planificadors, gestors, finançadors, societats científiques, etc.) i la seva prioritització, es continua amb la publicació de la Convocatòria i, finalment, l'avaluació i resolució dels projectes atorgats. Aquest procés pot comprendre d'11 a 14 mesos. En un segon període, variable segons la duració dels projectes, es realitzen les avaluacions de les memòries parcials i final, l'avaluació favorable de les quals és determinant per al finançament subsegüent. Finalment, s'arriba a la presentació pública dels productes i resultats obtinguts

^a Abans de juny de 2010 Agència d'Avaluació de Tecnologies i Recerca Mèdiques (AATRM).

amb els projectes finançats. Des de l'AIAQS, es disseminen els resultats dels projectes, mitjançant la publicació de l'informe tècnic sobre el procés d'avaluació, la memòria de la Convocatòria i/o l'Informatiu.

Figura 1. Procés de la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris

En els últims anys, s'ha completat aquest procés amb l'avaluació de l'impacte social de la recerca finançada. L'estudi se situa en el marc del projecte ISOR i fins al moment s'han realitzat avaluacions del seu impacte a diferents nivells: en l'avenç del coneixement, la capacitació i la presa de decisions informades²⁻⁴.

Finalment, cal afegir-hi les dades dels protagonistes, el personal investigador. Un total de 1.472 investigadors i investigadores principals han format part dels equips^b dels projectes finançats, dels quals 173 els han liderat. Després de set edicions, es planteja conèixer la valoració de la Convocatòria per part dels seus participants, un altre tipus de retorn que pot contribuir a la millora de la gestió i planificació de la recerca.

^b Cal tenir en compte que una mateixa persona pot haver participat com a investigador/a en més d'una ocasió, identificant-se 251 coincidències, 24 de les quals corresponen a investigadors/es principals.

OBJECTIUS

- Descriure les valoracions que els investigadors i investigadores principals dels projectes de recerca finançats a través de la Convocatòria tenen sobre aquesta i el seu procés.
- Valorar les forteses i debilitats de la Convocatòria i el que la diferencia respecte d'altres.

METODOLOGIA

Es va plantejar un estudi qualitatiu i descriptiu de les dades obtingudes a partir de l'administració d'un qüestionari als investigadors i investigadores principals dels projectes de la Convocatòria finalitzats^c a febrer de 2009.

El qüestionari enviat contenia preguntes sobre l'impacte de la recerca dels projectes finançats **Error! No s'ha definit l'adreça d'interès.** i s'hi afegia un apartat final sobre la valoració general que els investigadors i investigadores principals tenien sobre la Convocatòria. En aquest document s'analitzen les dues preguntes obertes en relació amb aquesta valoració (Taula 2).

Taula 2. Enunciats de les preguntes per a la valoració general sobre la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris

Valoració de la Convocatòria: forteses i febleses	Quina valoració faria (fortaleses, debilitats, mancances, etc.) dels diferents aspectes de la Convocatòria de l'Agència, per exemple, en la prioritització de temes, la selecció de projectes, el finançament, la presentació pública de resultats, l'avaluació o la divulgació?
Comparativa amb altres convocatòries	Segons el seu parer, quines diferències i quins avantatges creu que hi ha entre la Convocatòria de l'Agència i altres de caràcter públic (com organismes sense ànim de lucre, agències públiques) de l'àmbit català o espanyol?

L'enviament del qüestionari es va realitzar el mes de febrer de 2009, i es van realitzar dos recordatoris quinzenals, per correu electrònic, als investigadors i investigadores principals que no n'havien contestat. Les respostes obtingudes van ser introduïdes en una base de dades d'Access, durant els mesos de març-abril de 2009.

Es va realitzar una anàlisi de contingut de les preguntes endreçant la informació significativa i generant categories, en funció de les preguntes realitzades i les respostes del personal investigadors. Aquesta anàlisi individual es va triangular, i es van consensuar les categories resultants amb l'equip investigador.

^c S'ha considerat un projecte finalitzat quan l'equip investigador havia presentat la memòria científica final.

RESULTATS

Des del 1996 fins al 2009, s'han realitzat set convocatòries, en les quals s'han finançat 141 projectes de recerca. D'aquests, n'estaven finalitzats 99 amb data de febrer de 2009. De la Convocatòria de 2006, només n'hi havia 1 de finalitzat en la data d'enviament del qüestionari.

Dels qüestionaris enviats als investigadors i investigadores principals d'aquests projectes, 61 van ser emplenats i retornats (taxa de resposta: 62%). Tanmateix, cal tenir en compte que es podia donar el cas que un mateix investigador o investigadora principal fos beneficiari de més d'un projecte, per la qual cosa les respostes es repetien. En aquests casos, se'n van eliminar les coincidències (9 repeticions), i finalment se n'hi van incloure els comentaris de 52 (taxa de resposta efectiva: 58%).

A continuació, es presenta una descripció dels resultats per cada una de les preguntes plantejades al personal investigador. Les cites textuais es detallen entre claudàtors, amb l'identificador del projecte.

1. Valoració de la Convocatòria: fortaleces i debilitats

En relació amb la primera pregunta sobre la valoració dels diferents aspectes de la Convocatòria, dels qüestionaris rebuts, 47 (90%) investigadors/investigadores van contestar aquesta pregunta i 5 (10%) no hi van donar resposta.

En general, el personal investigador valora favorablement la Convocatòria. Alguns mostren una opinió general sobre aquesta i el seu procés:

[És una necessitat i la Convocatòria s'ha de mantenir (id:365)]

[Per mi es tracta de la convocatòria més coherent i ben preparada de les que conec... (id:408)]

[En general, creiem que la metodologia de les convocatòries de l'Agència és molt encertada (id:441)]

[La Convocatòria representa un lideratge en el camp de l'avaluació de serveis (id:366)]

[Convocatòria consolidada (id:395)]

[Adequació quant a objectius (id:361)]

[La meva valoració és altament positiva, en tots els aspectes i en les dues recerques desenvolupades amb finançament de l'Agència (id:427)]

La majoria de respostes van més enllà i concreten fortaleces i debilitats dels diferents aspectes de la Convocatòria.

a) Fortaleses de la Convocatòria

La major part del personal investigador considera la *priorització de temes* de recerca com una important fortalesa de la Convocatòria, fonamentalment per tractar-se de recerca orientada a les necessitats, però també pel procés de priorització dut a terme. Altres fortaleses assenyalades són l'*avaluació i selecció de projectes*, i la *difusió de resultats*, en concret la presentació pública de resultats, que és valorada com una necessitat. Alguns altres, en menor grau, valoren positivament altres aspectes com el *tipus de recerca finançable* o la *transparència* dels processos. Finalment, s'ha categoritzat un apartat d'*altres* on s'inclourien diferents qüestions indicades individualment i que no s'agrupen en les anteriors, com el seguiment dels projectes, la gestió o l'oportunitat que es facilita per a equips petits per consolidar línies de recerca. A continuació, es presenten les principals fortaleses de la Convocatòria en l'esquema següent:

- Priorització de temes de la Convocatòria

- ⇒ Selecció de temes rellevants, recerca orientada a les necessitats

[Valoro positivament que es tracti d'una recerca dirigida a uns temes concrets prèviament seleccionats i orientada a donar resposta a necessitats concretes en el maneig o en la gestió de determinades malalties... (id:359)]

[La convocatòria d'expressions d'interès per crear la llista de temes a prioritzar es una de les grans fortaleses al permetre als investigadors que volen presentar projectes obtenir informació sobre si el tema ha estat considerat prioritari o no abans de preparar la sol·licitud... (id:381)]

[La concreció dels temes subjectes a rebre propostes de recerca, el "call for topics" n'és una fortalesa... (id:400)]

[És necessària la priorització de temes ja que els recursos són limitats... (id:403)]

[Considero molt positiu que es tinguin en compte les opinions dels investigadors de cara a establir línies prioritàries de les convocatòries (id:416)]

[Em sembla correcte perquè els tòpics varien anualment i en general són temes d'interès en diferents àmbits (id:358)]

[Bona, crec que el procés és en si un aprenentatge sobre les prioritats dels investigadors en serveis sanitaris en instituts poc finançats (id:3)]

- ⇒ Procés de priorització de temes

[...la transparència i la participació d'experts en el procés de priorització de temes garanteix els criteris científics d'aquesta convocatòria. (id:381)]

[...i a més els temes solen estar molt ben triats... (id:408)]

- ⇒ Procés d'avaluació i selecció de projectes

[Com a fortalesa destacar el rigor científic de tot el procés, des del moment de la sol·licitud fins a la seva justificació. (id:388)]

[Crec que la Agència fa una bona anàlisi de la qualitat dels projectes presentats i en això es basa per donar el finançament, em sembla molt adequat... (id:403)]

[...el procés d'avaluació em sembla una fortalesa important. (id:422)]

⇒ Difusió dels resultats dels projectes, i en concret la presentació pública de resultats que es realitza en finalitzar cada Convocatòria

[Es valora positivament el procediment de presentació pública de resultats que es va dur a terme el 28/11/2007^d. (id:383)]

[Crec molt important i necessària la presentació pública dels resultats. (id:359)]

[La presentació pública dels resultats és una idea atractiva per posar en contacte tots els investigadors que han participat a la Convocatòria i és també una forma de difondre i estimular la recerca al nostre entorn. El mètode adoptat per l'Agència em sembla dinàmic i engrescador. (id:403)]

⇒ Tipus de recerca finançable

[L'Agència és una convocatòria molt interessant perquè finança línees que altres institucions no fan (id:369)]

[És molt important que alguns projectes es financin des de les administracions, especialment aquells que no tenen un interès per part de la pròpia indústria farmacèutica, però que pot generar canvis en la nostra pràctica clínica quotidiana (id:396)]

⇒ Transparència del procés

[Transparència del procés i selecció de temes a partir del context sanitari real (id:372)]

[Fortaleses:...i la transparència avaluativa (id:349)]

⇒ Altres: el seguiment dels projectes, la gestió o l'oportunitat que es facilita per a equips petits per consolidar línees de recerca, etc.

[Fortaleses: ... un bon seguiment... (id:1)]

[La comunicació i informació amb l'Agència és molt accessible i resolutiva (id:398)]

[És una gran oportunitat per equips d'investigació petits (a més de consolidats) per poder desenvolupar línees que ajudin a consolidar els resultats de la recerca (id:17)]

b) Debilitats o aspectes de millora de la Convocatòria

El personal investigador considera la debilitat més important el *finançament* destinat a la Convocatòria, valorant-lo com a insuficient, tant en el global de la Convocatòria com per projectes. En segon terme, una gran part dels investigadors i investigadores assenyalen la *difusió dels resultats* de la recerca com un dels punts que cal millorar, potenciant i promovent activament els objectius aconseguits. Altres aspectes de millora indicats en menor grau són la *transparència* del procés de selecció, la *priorització* de temes massa específics, el *tipus de recerca* seleccionada, o bé aspectes sobre la *temporalitat* de la Convocatòria. Finalment, hi ha un apartat d'*altres* on s'inclourien qüestions indicades individualment i que no s'agrupen en les anteriors, com la poca influència dels resultats en

^d El tancament de la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris 2004 es va realitzar mitjançant la realització d'un audiovisual en què es presentaven els principals resultats dels projectes, mitjançant entrevistes amb els investigadors/es principals d'aquests.

els gestors sanitaris, possible conflicte d'interès a causa del reduït àmbit dels actors implicats, visibilitat insuficient, etc. A continuació, es presenten les principals debilitats de la Convocatòria en l'esquema següent:

- **Finançament de la Convocatòria**

⇒ **Finançament insuficient per convocatòria i per projecte**

[Els finançaments són massa petits i hi ha un nombre excessiu de temes per al finançament total del qual es disposa (id:13)]

[...poc finançament que tendeix a homogeneïtzar tots els projectes (id:349)]

[Caldria ampliar la dotació econòmica (id:361)]

[El finançament en global és baix (id:369)]

[Finançament escàs (id:386)]

[S'hauria de millorar el finançament global de la Convocatòria i el dels projectes (id:365)]

⇒ **Finançament per altres conceptes**

[L'Agència hauria de promoure amb ajuts les accions de transferència dels seus propis projectes (id:365)]

[Creo que deberían seguir financiando líneas de investigación, que otras convocatorias anteriores han financiado (id: 420)]

- **Difusió dels resultats de la recerca, potenciant-la i promovent-la activament, i millorant-ne el procés actual**

[Divulgació de resultats escassa. En aquest sentit es podria augmentar la visibilitat d'objectius aconseguits (id:10)]

[Potser l'Agència podria ajudar a fer difusió dels resultats dels projectes que ha finançat (resums en el seu butlletí, informes Agència, penjar els informes finals dels projectes a la seva web, distribució dels informes finals a persones clau que hi poguessin estar interessades...) (id:359)]

[La divulgació: potser es podria trobar la forma de divulgar-ho més (a part de la que fan els propis investigadors en els seus àmbits), sobretot aquells temes que han obtingut resultats interessants i que tenen un cert impacte (id:410)]

[Per altra banda, la presentació pública de resultats és una altra de les fortaleces de la Convocatòria de l'Agència. Tanmateix podria millorar-se si les sessions fossin més reduïdes i més tècniques, per tal de millorar l'avaluació dels projectes (id: 20)]

[La divulgació hauria d'arribar més als clínics (id:366)]

- **Transparència de la selecció, concretament quant a una major informació sobre la selecció de temes i de projectes denegats**

[En general ho valoro molt positivament, potser milloraria la transparència en la selecció sobretot quan es denega algun projecte estaria bé rebre més informació sobre els criteris en què s'han basat si són perquè metodològicament hi ha febleses, si és per manca d'interès de la idea o no prou d'interès i si és perquè el projecte és bo però n'hi ha hagut altres de millors. Crec que és important saber el perquè (id:6)]

[...Tanmateix, això també comporta que a vegades els temes prioritzats siguin excessivament específics i acotats. Per altra banda, també seria bo conèixer el sistema de prioritització de temes, doncs no queda clar com es ponderen els temes en el procés de selecció (id:20)]

[Manca d'un informe d'experts amb argumentació dels motius de denegació i propostes o recomanacions per millorar els projectes (id:378)]

- **Priorització de temes massa específics o bé baixa prioritització per alguns àmbits**

[...els camps tancats (temes) suposen una limitació (id:366)]

[...Detecto, però, una manca d'interès en un tema tan important per la sanitat actual (i futura) com és la informàtica mèdica avançada: sistemes per a la gestió del coneixement, sistemes d'ajuda a la presa de decisions, etc. (id: 375)]

[És una llàstima que la temàtica de la immigració-salut no surti més reflectida a les convocatòries, ja que és una temàtica que difícilment obté ressò en altres àmbits i és difícil de trobar finançament (id:410)]

[Poca prioritització de projectes en àmbits no clínics -discontinuitat en els temes de recerca (id:372)]

- **Tipus de recerca seleccionada**

[Crec que és una convocatòria massa clínica i que deixa molt poc espai per a la recerca en serveis sanitaris... (id:412)]

- **Temporalitat de la Convocatòria, quant a una major continuïtat**

[Seria interessant que les convocatòries fossin anuals i no es retardessin (id:410)]

[Continuïtat incerta (id:349)]

- **Altres: poca influència dels resultats en els gestors sanitaris, possible conflicte d'interès, visibilitat insuficient, etc.**

[Debilitat: poca influència, sobre gestors sanitaris públics, dels resultats (id:419)]

[Visibilitat insuficient (id:6)]

[Debilitats: dificultat per acotar els conflictes d'interès en un àmbit relativament petit i dominat per diversos actors hospitalaris i de l'administració (id:6)]

[...manca de valoració dels grups que donen idees per projectes en l'avaluació dels projectes (les idees les donen uns i els projectes se'ls emporten altres) (id:378)]

2. Comparativa amb altres convocatòries

La segona pregunta tracta sobre la comparació en diferents aspectes entre la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris i altres de caràcter públic (com organismes sense ànim de lucre, agències públiques) de l'àmbit català o espanyol. Dels qüestionaris rebuts, 37 (71%) investigadors/es van contestar aquesta pregunta, 12 (23%) no la contesten i 3 (6%) contesten el mateix que la pregunta anterior.

Gairebé tot el personal investigador assenyala diferències de la Convocatòria respecte d'altres, només un investigador manifesta que no n'hi ha. La majoria de respostes concreten aspectes diferencials de la Convocatòria que la distingeixen, bàsicament com a avantatges, però també s'apunta algun desavantatge o aspecte de millora.

a) Avantatges de la Convocatòria respecte d'altres

Es considera com a avantatge principal i tret diferencial destacat de la Convocatòria la *priorització de temes de recerca*, bàsicament per la possibilitat de presentar expressions d'interès per part dels professionals i, per tant, de tractar-se d'una recerca orientada a les necessitats. Un segon avantatge força assenyalat també ha estat el fet de ser una convocatòria *propera i flexible quant a la gestió*. Alguns investigadors i investigadores valoren altres aspectes com el *finançament*, les *oportunitats de recerca*, la *difusió o valoracions de caire més genèric*. Finalment, hi ha un apartat d'*altres* en què s'inclourien diferents qüestions indicades individualment i que no s'agrupen en les anteriors, com l'avaluació de tot el procés, incloent-hi l'impacte. A continuació, es presenten els principals avantatges de la Convocatòria respecte d'altres en l'esquema següent:

- Priorització de temes de recerca

⇒ Convocatòria per temes d'interès, amb un procés de priorització de temes

[La concessió dels projectes en línies molt ben definides és una bona política que s'hauria de mantenir (id:365)]

[És molt destacable el procés de priorització dels temes...(id:17)]

[En general la majoria d'agències no es preocupen tant com l'AIAQS de la priorització i rellevància dels temes i de la posterior divulgació (id:16)]

⇒ Presentació de temes d'interès per part dels professionals

[...com s'ha comentat abans la priorització de temes es fa tenint en compte l'opinió dels potencials investigadors (id:416)]

[El fet que els grups d'investigadors puguin suggerir temes de recerca em sembla una diferència interessant i positiva (id:410)]

[...i el valor afegit és el de la possibilitat de fer aportacions als temes potencials de cada Convocatòria (id:441)]

- Convocatòria propera, tant pel que fa a la facilitat i flexibilitat en la gestió econòmica i administrativa de tot el procés com per ser una convocatòria d'àmbit local

⇒ Convocatòria propera i assequible: facilitat i flexibilitat en la gestió

[Em sembla que l'Agència fa un esforç per ser més assequible sense voler dir això rebaixar la qualitat de la recerca a què dona suport (id:403)]

[L'Agència disposa d'una relació més personal, el que facilita que qualsevol problema que ens hagi sortit s'hagi pogut resoldre amb eficàcia. Sempre que hem demanat ampliació de les dates se'ns ha concedit sense cap inconvenient... (id:417)]

[La principal ventaja es la facilidad de acceso, la tramitación más directa del proyecto, con reuniones presenciales para presentar estado del proyecto y resultados (id:23)]

[Más cercana. Menos presión sobre formularios. Menos requisitos administrativos (id:404)]

[Proximitat i interlocució amb els investigadors, més facilitat per adaptar canvis de partida (id:372)]

[Ofereix la possibilitat de contractar personal. Tràmits administratius més concrets i senzills que en altres beques (id:398)]

[...la proximitat que hi ha hagut entre els dos components així com les facilitats mostrades en tot moment per tal d'aconseguir que el projecte s'acabés portant a terme (id:396)]

[Possibilitat de compatibilitzar convocatòries. Finançament de recursos humans (molt complicat en altres convocatòries) (id:373)]

[La relació de suport tècnic i de dubtes de l'Agència és molt millor que a d'altres agències (id:13)]

⇒ Convocatòria d'àmbit local

[La proximitat permet escollir millor els temes objecte d'estudi (id:361)]

[L'avantatge més clar és l'àmbit local i que no cal fer una proposta de projecte en anglès, així es facilita el seu compliment (id:366)]

⇒ Valoracions generals sobre la Convocatòria

[En una paraula, està molt més preparada i dirigida (concreció dels temes, seguiment acurat, avaluació molt correcta i bon seguiment). Jo penso que els diners s'aprofiten millor (id: 408)]

[L'estructura del procés de convocatòria i avaluació de l'impacte obtingut em sembla una dada distintiva de gran importància (id:422)]

[...més adequació als objectius de recerca (id:372)]

⇒ Finançament, en alguns casos valorat com un avantatge respecte d'altres convocatòries, tot i considerar-lo insuficient, i en un cas es fa èmfasi en el finançament concedit per projecte

[...millor finançament (tot i ser insuficient) (id:401)]

[Creo que la dotación económica de la AIAQS es superior a otros (id:420)]

[També es valora que es financi la totalitat del projecte en cas de ser concedit, això afavoreix la seva consecució, no com en altres convocatòries en què pots aconseguir una aprovació poc viable econòmicament (id:366)]

⇒ Oportunitats de recerca en l'àrea específica de serveis sanitaris i resultats en salut o bé per a equips de recerca petits o que inicien la seva tasca investigadora

[La Convocatòria dona una de les poques opcions de fer recerca, amb fons públics, en serveis sanitaris i resultats en salut (id:365)]

[Fa la recerca més accessible als grups minoritaris (id:12)]

[Creiem que la Convocatòria de l'Agència dirigida a preguntes i problemes clínics i assistencials rellevants pot ser un inici en la tasca investigadora de molts professionals sanitaris (id:24)]

⇒ Difusió, tant de l'acte de presentació dels resultats que es fa en finalitzar cada Convocatòria com en la difusió per part de l'Agència dels resultats dels projectes

[L'acte de presentació pública de resultats...La publicació dels resultats del projecte mitjançant l'Informatiu de l'Agència que te difusió internacional (id:391)]

[La difusió de l'activitat investigadora i la possibilitat de difondre la informació en format "Informes" de manera que facilita la rèplica de la recerca. Les publicacions en les revistes exigeixen un nivell de síntesi tan important que fa difícil poder oferir una visió de conjunt i descriure els detalls (id:16)]

⇒ Altres, com l'avaluació de tot el procés (l'avaluació inicial, el seguiment dels projectes o l'avaluació final o impacte), així com la transparència del procés

[Trobo molt bé aquest formulari d'avaluació final de la recerca dels projectes que no és necessari a altres convocatòries (id:411)]

[Millor seguiment del desenvolupament del projecte (id:401)]

[És molt destacable...la transparència en tot el procés d'avaluació i seguiment (id:17)]

b) Desavantatges de la Convocatòria respecte d'altres

En aquest apartat s'inclouen algunes respostes individuals que es presenten com a desavantatges de la Convocatòria respecte d'altres, en aspectes com el finançament, la periodicitat, el procés d'avaluació i la transparència en els motius de denegació o el tipus de recerca finançada.

⇒ Finançament

[...l'import del finançament, que sovint es queda curt per a les exigències dels projectes i cal buscar finançament addicional (id:20)]

⇒ Periodicitat

[L'única diferència que pot representar alguna limitació o dificultat per als investigadors és que la Convocatòria no és anual (id:391)]

⇒ Transparència

[No hi han grans diferències, potser l'explicació en cas de denegació és un dels que trobo a faltar en comparació a altres convocatòries (id:6)]

⇒ Procés avaluació

[Procés d'avaluació de sol·licituds, doncs el sistema no és tan clar ni tan bo com en el cas del FIS (id:20)]

⇒ Tipus de recerca

[Altres entitats estatals (FIS) financen temes de genètica molecular i recerca bàsica més avançats (id:369)]

DISCUSSIÓ

Les valoracions dels investigadors i investigadores principals dels projectes finançats per la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris sobre la mateixa Convocatòria han estat, en general, favorables.

L'aspecte considerat més rellevant, com a signe de força i un tret diferencial de la Convocatòria, ha estat la *priorització de temes de recerca*, tant per tractar-se de recerca orientada a les necessitats, a partir de les propostes del personal investigador, com pel procés de priorització dut a terme. Tanmateix, alguns investigadors i investigadores assenyalen aquest mateix aspecte com una debilitat pel fet de no prioritzar alguns temes, els quals són de difícil accés a finançament en altres convocatòries, o bé per prioritzar-ne de massa específics o tancats. Cal dir que aquesta última qüestió, temàtiques més concretes o bé més genèriques, ha estat sovint motiu de debat en el Comitè Científic de l'Agència a l'hora de planificar la Convocatòria. Entre els arguments considerats estaven el fet que temàtiques massa acotades podien afavorir l'especificitat, però es perdia en sensibilitat i es podien presentar menys projectes (grups). Al contrari, si la temàtica es feia més genèrica, menys acotada, es podien presentar més projectes (i grups) però perdia en especificitat. Tanmateix, això podria permetre escollir entre més projectes d'acord amb la qualitat i l'interès.

Dos dels aspectes que també han estat valorats, amb força acord, com una força de la Convocatòria han estat el *procés d'avaluació i seguiment* dels projectes, i la *difusió* dels resultats. La valoració del procés d'avaluació i seguiment dels projectes és força favorable, juntament amb algunes valoracions sobre la transparència d'aquest procés, i inclús en algun cas s'ha assenyalat l'avaluació final, l'impacte dels projectes, que es realitza actualment a l'Agència. En aquest apartat també hi ha aspectes de millora a considerar en la planificació de futures convocatòries com la necessitat d'una major informació dels motius considerats en els projectes no seleccionats. Fins al moment, aquesta informació s'ha facilitat a demanda, és a dir, quan els investigadors i investigadores l'han sol·licitada.

En relació amb la difusió dels resultats, el personal investigador la considera com una necessitat. En concret la presentació pública de resultats que es realitza en finalitzar cada Convocatòria com a mètode per difondre els resultats i estímul per a la recerca. En aquest sentit, el personal investigador l'assenyalen com un avantatge respecte d'altres convocatòries, tot i que també hi ha valoracions en sentit contrari en què es destaca la necessitat de millora en la difusió, potenciant i promovent activament la divulgació dels resultats. Un estudi que avaluava l'impacte de les convocatòries de La Marató de TV3 obtenia resultats similars en les valoracions del personal investigador: necessitat de retre comptes dels resultats de la recerca finançada, millora de la divulgació dels resultats i interacció entre societat i investigació⁵. Des de l'Agència la difusió s'ha reconegut com un component important del procés de recerca, tot i que hi ha hagut certa variabilitat del paper de l'Agència en aquest sentit. En algunes edicions s'ha exercit una difusió activa dels objectius aconseguits, mitjançant la publicació d'informes o ressenyes en l'Informatiu de l'Agència d'articles científics derivats de la recerca finançada, mentre que en d'altres aquest

rol no ha estat tan actiu. Cal tenir en compte, però, que una difusió efectiva requereix d'un enfocament actiu i sistemàtic, i disposar dels recursos per dur-la a terme.

Segons l'opinió del personal investigador, un altre tret diferencial d'aquesta Convocatòria respecte d'altres és la seva *proximitat*, que ve donada per dos motius fonamentals: la facilitat i flexibilitat en la gestió econòmica i administrativa de tot el procés, i per tractar-se d'una convocatòria d'àmbit local. És aquest un tret a destacar com a facilitador de la recerca. Una altra qüestió valorada, tot i que en menor grau, és la consideració de la Convocatòria com una font d'oportunitat per a la recerca, tant pel tipus de recerca que finança (serveis sanitaris i clínica) com per oferir oportunitats també a equips no consolidats, petits, que s'inicien en el món de la recerca.

Quant a les debilitats o aspectes que caldria millorar, s'assenyala el *finançament de la Convocatòria*, considerat insuficient per gran part dels investigadors i investigadores principals. Els comentaris en aquest apartat fan referència a la necessitat d'una major dotació econòmica en general, però també al finançament per projecte. Aquest últim punt té alguna discrepància entre les valoracions del personal investigador, ja que en algun cas el finançament per projecte s'ha considerat com un avantatge respecte a altres convocatòries. Així doncs, el Comitè Científic de l'Agència, al llarg de les diferents edicions, ha procurat respectar la quantitat sol·licitada pel personal investigador per garantir la recerca de qualitat, sempre que es considerés una quantitat raonable i respectés el cost d'oportunitat respecte d'altres projectes. La dotació econòmica de la Convocatòria ha anat augmentant des dels seus inicis (1996), però des de la Convocatòria 2004 s'ha disposat de la mateixa quantitat. En qualsevol cas, es tracta d'una convocatòria local i petita econòmicament, en comparació d'altres públiques estatals semblants, i les valoracions del personal investigador se'n fan ressò. Un altre aspecte considerat com una debilitat i desavantatge, tot i que en menor grau, ha estat la periodicitat de la Convocatòria, biennal en comptes d'annual, o bé la manca de continuïtat.

D'altra banda, hi ha valoracions que han estat força discrepants entre el personal investigador, com el tipus de recerca finançada. Alguns assenyalen com a positiu i necessari el fet de finançar aquest tipus de recerca que no troba accés en altres convocatòries, o bé que no es dóna massa espai a algun tipus específic de recerca en serveis sanitaris. Tanmateix, la Convocatòria omple un buit de coneixement en aquest àmbit en la recerca del país **Error! No s'ha definit l'adreça d'interès..**

Cal destacar alguna valoració aïllada sobre la poca influència dels resultats en els gestors sanitaris. En aquest sentit, un investigador planteja una qüestió: finançar les accions de transferència, conceptes no contemplats en les convocatòries però rellevants en el tipus de recerca desenvolupada i que podrien estar inclosos en la planificació del projecte. Aquestes consideracions estan en la línia dels resultats obtinguts en l'estudi recent sobre l'avaluació de l'impacte en la presa de decisions de la Convocatòria **Error! No s'ha definit l'adreça d'interès..** S'hi identificava, entre d'altres, l'escassetat de vies de transferència com una de les barreres que el personal investigador percep per a l'aplicació de llurs troballes, i es constata la complexitat de les vies de transmissió del nou coneixement a la pràctica clínica. Promoure la vinculació del món de la gestió i la recerca seria, doncs, un objectiu de millora de l'aplicació de la recerca.

Malgrat la variabilitat de les respostes, sembla que aquestes, en conjunt, incideixen sobre un petit nombre d'aspectes comuns, fet que suggereix la seva rellevància i el seu valor, tant pel que fa a fortaleeses com a febleses de la Convocatòria. D'altra banda, es constata amb alguns del comentaris del personal investigador que tot i la publicació d'accés lliure de les diferents fases del procés de la Convocatòria (priorització, avaluació i selecció de projectes, resultats/productes dels projectes, etc.) sovint no hi ha suficient coneixement sobre aquest.

Finalment, com a limitacions de l'informe, hi ha el clàssic biaix de les enquestes en "complaure l'entrevistador", que magnifiquen els aspectes positius, tot i que en aquest cas, es va emplenar digitalment i es va retornar per correu electrònic. D'altra banda, cal tenir en compte que el treball recull les valoracions dels investigadors i investigadores principals dels projectes finançats, coneixedors de tot el procés de la Convocatòria. Òbviament, la mateixa enquesta feta a investigadors i investigadores de projectes no seleccionats hagués obtingut unes opinions molt diferents.

CONCLUSIONS

Aquest informe recull les valoracions del personal investigador sobre la Convocatòria de Recerca Clínica i en Serveis Sanitaris. Les conclusions més rellevants es presenten a continuació:

- Les valoracions del personal investigador sobre la Convocatòria han estat, en general, favorables, destacant-ne la necessitat d'aquest tipus de convocatòria en l'àmbit dels serveis sanitaris.
- L'aspecte més valorat i considerat un tret diferencial de la Convocatòria, ha estat la *priorització de temes de recerca*, tant per tractar-se de recerca orientada a les necessitats, a partir de les propostes del personal investigador, com pel procés de priorització dut a terme. L'aspecte menys valorat i considerat com una feblesa pel personal investigador ha estat l'escàs finançament destinat a la Convocatòria.
- Un avantatge de la Convocatòria respecte d'altres és la seva *proximitat*, per la facilitat i flexibilitat en la gestió econòmica i administrativa, i per tractar-se d'una convocatòria d'àmbit local, aspectes que faciliten la recerca.
- Caldria prendre en consideració les valoracions obtingudes del personal investigador de la Convocatòria i els resultats de les avaluacions de l'impacte de la recerca realitzada per a una futura planificació de la Convocatòria.

BIBLIOGRAFIA

1. ACORD GOV/121/2010, de 15 de juny, pel qual es modifica la denominació de l'empresa pública Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques, se'n modifiquen els Estatuts, i s'aprova el Text refós dels Estatuts. (Correcció d'errades en el DOGC núm. 5780, pàg. 92602, de 22.12.2010). pàg. 50002. Disponible a: www.gencat.cat/diari/5659/10162011.htm
2. Adam P, Permanyer-Miralda G, Guillamón I, Berra S, Pons JMV. Impacte de la recerca clínica i en serveis sanitaris en l'avenç en el coneixement. Estudi aplicat a les convocatòries de recerca AATRM (segona edició). Barcelona: Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques. Servei Català de la Salut. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya; 2010,
3. Solans M, Permanyer-Miralda G, Guillamón I, Adam P. Impacte de les convocatòries de recerca clínica i en serveis sanitaris en la presa de decisions informades i la capacitació. Visió dels investigadors. Barcelona: Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut. Servei Català de la Salut. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya; 2010.
4. Adam P, Guillamón I, Permanyer-Miralda G, Solans M. L'impacte de projectes de recerca clínica i en serveis sanitaris en la presa de decisions. Un estudi qualitatiu de casos. Barcelona: Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut. Servei Català de la Salut. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya; 2011.
5. Berra S, Pons JMV, coordinadors. Avaluació de l'impacte de La Marató de TV3 en la recerca biomèdica a Catalunya. Barcelona: Fundació La Marató de TV3. Agència d'Avaluació de Tecnologia de Recerca Mèdiques; abril 2006.

INAHTA

Membre fundador

Membre corporatiu

Membre corporatiu

ciberesp

Membre corporatiu